

Current Status and Programs of Vegetable and Potato Seeds: Tropical Horticulture Center, Nawalpur, Sarlahi

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
कृषि विभाग
राष्ट्रिय फलफूल विकास केन्द्र

उष्ण प्रदेशीय बागवानी केन्द्र,
नवलपुर, सर्लाही

राम कुमार यादव
निमित्त केन्द्र प्रमुख

केन्द्रमा लगाइएका मुख्य-मुख्य बालीहरू

- केन्द्रभित्र रहेका फलफूलहरू: आँप (३५ जात), लिचि (८ जात), अम्बा (६ जात), एभोकडो, केरा, नरिवल, रुखकटहर, अनार, वयर, बेल, अमला, कागती आदि
- नयाँ जातका आँपका थप बोटहरू लगाइएको जस्तै मियाजाकी, कार्टिमोन, जर्बालु, अल्फान्सो, पुसा अरुनिमा, बनाना म्याङ्गो, ब्ल्याक म्याङ्गो, ब्राजिल म्याङ्गो आदि
- तरकारी बीउ तथा बेर्ना उत्पादन: गोलभेंडा, भण्टा, भिन्डी, काउली, मूला, लौका, फर्सी, घिरौला, काँक्रो, आलु आदि
- आलुका फूल बिरुवा उत्पादन: गुलाब (७७ जात), बगनविलिया (२४ जात), क्रोटन (२५ जात), पाम (७ जात), मालति, धुपी, अशोक, सुसुपडा आदि

तरकारी बीउ/बालीको जातिय जर्मप्लाज्म संकलन, संरक्षण तथा सम्बर्द्धन

क्र.सं.	तरकारी बाली	जात	स्तर	कैफियत
१.	गोलभेंडा	पुसा हबी, एन सी एल ११३१	मूल/उन्नत	संरक्षण भईरहेको
२.	बोडी	सर्लाही तने	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
३.	काउली	पुसा कालिकी	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
४.	आलु	कुम्भी सिन्दुरी, खुमल लक्ष्मी, कार्दिनल	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
५.	आलु (TPS)	TPS-II (HPS 7/67)		संरक्षण भईरहेको
६.	करेला	सर्लाही सेतो	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
७.	काँक्रो	सर्लाही ग्रीन	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
८.	फर्सी	स्थानीय	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
९.	भान्टा	परवानीपुर सेलेक्सन, पि. पि. एल.	मूल/उन्नत	संरक्षण भईरहेको
१०.	लौका	समर प्रोसिफिक लङ्ग	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
११.	भिन्डी	अर्का अनामिका, पार्वती, जुली	मूल/उन्नत	संरक्षण भईरहेको
१२.	खुर्सानी	पुसा ज्वाला	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
१३.	पालुङ्गो	बलग्रीन	उन्नत	संरक्षण भईरहेको
१४.	मूला	चालिस दिने	उन्नत	संरक्षण भईरहेको

विगत ५ वर्षको तरकारी बीउ फलफूल बिरुवाहरूको उत्पादन तथा बिक्री वितरण

विवरण	२०७६/७७		२०७७/७८		२०७८/७९		२०७९/८०		२०८०/८१	
	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री
मै फलफूल विभाग (सिन्धु)	१९३४५९	३६७४८	१६९८०	४२०८९	१६०६४२	३५९३८	१६७८४०	४८१६४	१४०६००	३२८८२
तरकारी बीउ (कि.मी.)	८०२७२	३२९९३	८२८	४३९२७	९५९९	८२६८४	७३४९	४७७४४	३२९८	४९८८
तरकारी केरा (के.मी.)	३८५०००	३७२२२२	४२४०००	४०६४९०	२४००००	२०२९८९	४०००००	२४००७९	३,०८,४४६	३,००,६९८
बिर्सा आलु (TPS) (कि.मी.)	३.४	२.९६	३	३	करिबन नभएको	३	०.१९	०.७	२.६०	२.६०
बीउ आलु (कि.मी.)	२०	११.८९	१०.२	१.९	१४	१०.२	१२	१०.६७	१०.३	९.१४
बेसार (कि.मी.)	उत्पादन नभएको				७२४२	७२४२	१२९९	१२९९		
आलु (कि.मी.)					१००४	१००४	८८.४	८८.४		
मासफूल विभाग (सिन्धु)	३४२९४	१८४३७	२८०२०	९२९८	२९९४४	१०८३७	२००००	१०९०२	१७९४०	१६९९९
पुसक फूल विभाग (सिन्धु)	२१०००	३३३४	२१०००	३६९४	१२०००	३२७९	१४०००	२२४९	१००००	२४७२
सिन्धु फूल विभाग (सिन्धु)					१०००	७७४	३३४०	३३४०		

नोट: आ.व. २०८१/८२ मा बेसार लगाईएको क्षेत्रफल: करिब १ हेक्टर

केन्द्रमा देखिएका समस्या तथा चुनौतीहरू

- सिंचाईको अभाव (४०-५०% क्षेत्रमा मात्र सिंचाई पुगेको)
- नीलगाई र बौदरको समस्या
- फार्मभित्र जङ्गल क्षेत्रको कारण बीउ उत्पादन क्षेत्र विस्तारमा समस्या
- दरबन्दी अनुसारको कर्मचारीहरू नरहेको
- तरकारी बीउ/बेर्ना, आलु तथा मसलाबाली तर्फ अति न्यून बजेट
- आन्तरिक तारबार नरहेको
- प्राविधिकहरूको लागि Technical Exposure Visit, Training को कमी

सुझाव/भावि कार्य दिशा

- फार्मको सम्पूर्ण ठाउँमा विद्युत र सिंचाईको पहुँच पुऱ्याउनु पर्ने।
- सिंचाईको लागि डिप बोरिङ तथा कुलो निर्माण गर्नु पर्ने।
- फार्मभित्रको जङ्गल क्षेत्रलाई हटाई फलफूल बगैँचाको विस्तार गर्ने।
- स्थापना कालदेखि नै लगाईएका पुराना आँपका बगैँचाहरू मध्ये केहीलाई रेजुभिनेट गर्ने तथा केहीलाई पूर्ण रुपमा हटाई नयाँ बिरुवा लगाउने।
- निलगाईको स्थानान्तरण तथा व्यवस्थापनको लागि थप पहल गर्ने।
- फार्ममा प्रयोग नभएका खाली जग्गाहरूलाई व्यवस्थापन गरी तरकारी बीउ उत्पादन कार्यको लागि अधिकतम प्रयोग गर्ने।